

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegraful este de două ori pre septembra: Dumine'a și Joi'a. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditura foiei, pre afara la c. r. poste en bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumeratiei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 4.

ANULU XXIII.

Sabiu in 12/24 Ianuariu. 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, si tieri strene pre anu 12 1/2 fl. anu 6 fl.

Inseratul se platește pentru întâia ora cu 5%, er. si pentru a treia repartire cu 3 1/2%, er. v. a.

Sabiu II Ianuariu.

Intre diversele naționalități ale Ungariei se află și naționalitatea germană, carea e respinsă în grupe, în diferite părți ale țării, cu deosebire în cetăți, unde prin lucru și pasăre, fără multu sgomotu, și-au scutit căstigă pusețiunea acelei clase, carea în tempul prezent are rolă cea mai însemnată în totă Europa occidentală, — intielegem cetățenimea (burgesie).

Căutându inapoi asupră diecenilor, în cari desvoltarea politica a Ungariei au luat unu sboru mai rapede, vedem ca naționalitatea acăstă a fostu cea mai nepretensiva, celu putin la apariția. Ba vedem unu număr considerabil de barbati, cari parte sub firmă loru propria, parte sub firmă straformata magiara, participă la evenimentele țării, fără de a face baremu o alusione la naționalitatea loru. Ceea ce facura barbatii singurateci, facea și populația germană și din cetăți și dela țări. „Nemtii“ și „svabii“ se parea ca s'au lepadatu cu totulu de originea loru si credea multa lume, ca acestia au sa devina cu tempul cei mai mari magiari din totă Ungaria.

Numai sasii nostri din Transilvania și-au pastrat si se luptara pâna astăzi pentru o pusețiune naționale politica deosebită.

Intraceea toti nemtii, afara de unii individi singurateci, si au conservat naționalitatea si au continuat la ocuparea terenului in ceea ce se tiene de industria, si comerciu si in ceea ce privesc bunastarea materiale si intelectuale in totă ramurile sociale.

Nemtii astăzi, si lângă densii jidovii, carii inca reprezinta după limbă elementulu acăstă, suntu, déca nu exclusivu, dara in cea mai mare parte, domnii situatiunei in numerose cetăți a le Ungariei, pâna si in capitală Budapest'a, că ómeni ai trebei si bunei stări materiale.

In pusețiunea acăstă favorabile, inarmati cu o pressa de mare influență in launtru si in afara, redimati de cultură germană, acei ce erau pâna la renegatiune indiferenti, au inceputu a se miscă, au inceputu a-si aduce la valoare elementulu loru că atare in afacerile țării.

Mai intâi au inceputu diurnalistica cea din provincia a atâtă folclorului emancipării sele naționale. Asă avurămu ocasiune sa vedem resunete din Transilvania, din Pojona, din Sepsis, si din alte părți. Resunetele aceste au aflatu alte resunete in Germania. Unu număr de articuli in diverse foi germane, brosuri si opuri numerose iau lucrul a mana si descriu pre celelalte naționalități din Ungaria, că pre nisice demne de mórte, de sterpere, pre căndu elementulu germanu este radicatu in nuori si infatizatu că uniculu demnu de vietă. Unii, cari nu se putura stemperă si nu-si putura infrenă entuziasmulu anunciară țării si lumei, ca după cadera Alsaciei si Lotaringiei a devenit superfluu imnul: „Die Wacht am Rhein“ (Sentinelă la Renu), deci sa se intoneze imnul: „Die Wacht an der Donau“ (Sentinelă la Dună).

Este adeverat ca diurnalistica cea mai considerabile a germanilor din Budapest'a e cu multu mai cu

minte decâtă sa se faca partasia de esaltatiunile germane ce apară in anumite părți in si afara de țări. Fenomenele aceste inse suntu presemne ca naționalitatea acăstă are de cugetu a-si mai largi programă; si asigurata de partea cea mai importantă a castigului materialu, cauta acum a-si aduce la valoare influența ei si in vietă politica a țării.

Unu pasu însemnatu, seriosu si realisabile s'ă facutu in capitală Ungariei in dilele cele din urma. Cetățenimea din Budapest'a pasiesce cu pretensiunea, ca de acă inainte sa fie reprezentata in dieta prin barbati din sinulu ei, cari sa reprezenteze interesele comerciului si a industriei, dara sa nu mai aléga ómeni din „matadorii ruginitului Tabloboiroismu si a nemesismului.“

Pasul acestă e cu atâtă mai de însemnatate, cu cătu elu nu pote fi nici atacatu, nici respinsu de nimenea, pentru ca elu n'are nici cea mai mica coloratura de naționalitate incătu sa vateme superbă cui-va. Dara déca cugetămu cine suntu cetățenii in partea cea mai mare, si déca cugetămu ca exemplul acestui a potu urmăsi alte cetăți — si voru si urmă, atunci nu mai departe, dara dietă viitoră va continelemente, cari voru scă castigă alte favori elementului cetățenescu, cari voru pregăti calea pentru altele si asiă mai departe pâna căndu voru ajunge la tienta cei ce formează cetățenimea in cea mai mare parte, fără de dreptu istoricu si fără de alte apărări de prin evolu mediu.

Cetățenimea voru urmă si cei dela țări, pentru ca voru avea cuventu că agricultorii cei mici inca sa-si apere interesele fatia cu proprietarii cei mari, si déca implinescu condițiunile ce le cere legislatiunea de o parte si cultură de alta parte, cine va pute refusă?

Elemente germane suntu si pâna acum in dietă țării destule, dara, chiar si acum moderate pâna la renegatiune. Acestea voru veni in modulu aratatu succesivu totu mai multe, unde se va tredi Ungaria?

In directiunea acăstă a impedeat pre vre-o naționalitate aru fi pecatu. Desvolteze-se care cum pote, pentru a pre terenul desvoltării e chiamata fia-care naționalitate sa lucre căndu va pote de multu.

Prin cele de mai susu nu aretămu nici vr'o parere de reu, nici nu suscipiu nămu pre nimenea, noi vremu numai sa aretămu unu procesu de desvoltare, care se va desvoltă asiă, déca cele-lalte naționalități ale Ungariei, dimpreuna cu magiarii voru siede totu pre calulu politicei celei mari, facendu imperatie in aeru: căndu magiare, căndu slavice, căndu mai scie Ddieu de care; si voimu sa atragem atentiu celor respectivi se véda ca déca aru desvoltă totă naționalitățile intr'unu felu activitatea loru pre totă terenurile se-aru intalnă mai tardiu său mai curendu totă pre terenulu legislatiunei si precum aci, s'aru intalnă totă pre terenulu inaintări si prosperări patriei si alu fericirei comune a tuturor cetățenilor, asiă incătu nimenea nu aru avea cuventu sa se plângă de suprematisarea altui a.

Majestatea Sea Imperatulu si Rege va caletorii in primavera viitoră la Dalmatia. — Alte sciri anuncia ca in primavera său văra viitoră si

Transilvania va fi cercetata de președintulu Domnitoriu.

Dupa cum afă „Magy. Polit.“ legea electorale a croatilor nu se va sanctiună. Foi'a citata afă lucrul acestă naturalu, pentru ca proiectul de lege nu s'a adus in dieta de către guvern, ci din partea unor deputati si cu toate aceste nu s'au asternutu mai intăiu coronei spre aprobare. Ce atinge cuprinsulu observa „M. Pol.“ ca scaunele de alegere suntu determinate fără nici o considerație către relațiunile geografice, scopurile administrative, stările culturale si comerciale; decisivu e numai, ca prevală elementulu naționalu. In § 7 se enunța, ca cine n'are domiciliul seu permanent in Croati'a, nu se bucura nici de dreptul activu nici pasivu. Dupa disputa acăstă nu potu fi alegatori de e. contele P. Pejacevici si alti magnati, precum si o considerabila parte din aristocratia cu posesiuni mari, si nu potu fi nici alesi de deputati. Acestu punctu eschide posessiunea de pamentu din dietă Croatiei. Altu punctu marginescă participarea capitalului in asemenea modu considerabilu. Banulu Croatiei a calatorit la Pest'a in afacerea acăstă. Deputatii croati voru sosi la dieta in Pest'a abia la 28 I. c.

Din Budapest'a se telegraftă ca regimulu a decisu a remană necondiționat pre lângă proiectele sale. In locul lui Muzslay s'a alesu referentul comisiunii financiale B. Lipthai si asiă desbaterea asupră bugetului se presupune, ca se va incepe in casă deputatilor luni, său celu multu marti.

Conscrierea alegatorilor decurge in totă țăra, ici pre colecta s'a si terminat. Acolo, unde s'au terminat, dice Körzérdeku că sirurile alegatorilor suntu diecimate prin condițiunile aspre ce le-a statorit legea cea nouă electorale. Din comitatul Borsiodu cadu 40 percente dintre alegatori si aiure pote si mai multi. Este fără indoială unu semnă tristu acă — dice Körzérdeku — nu atâtă pentru micsiorarea numerului alegatorilor, ci pentru constata, cătu de multu se negliga la noi primă datorintia patriotică, solvirea contributiunei si in ce măsură mare este latita acăstă in țări. Mai suntu si alte reale!

Procurorul superior de statu Cosma a inدرăptat către procurorii de statu in casă de usurei următoriului emisui:

Cu ocasiunea caletoriei mele din urmă mai multi procurori de statu mi-au raportat ca ce pustiuri mari face usura in clasele de josu ale poporului. Acestea au crescut de atunci încă într-un gradu, cătu procurorii reg. a statului numai pote privi indiferent.

D-ta, dle procuror de statu, ai observat reulu siguru cu atentiu si lu cunosc in fia care forma si aparentia. Nu incapă indoială, ca isvorul pericolului ce provine din usura nu e de a se cauta in disputa acăstă art. de lege XXXI din 1868, ci afara de relațiunile generale economice ne-mediocritate in neprinciperea si in abusul acelei legi.

Ca se statorescu, desconsiderandu-se usură normale amintita in lege — de o sută pre anu — in obligatiuni interese nedeterminate, cari abia se potu calcula, cu unu cuventu o usura normale falsa; ca documentele compuse in modulu indigitatu, cu totu ca cuprindu condițiunii nedeterminate, se potu si intabula, contră normelor pentru cărtile funduare, — acăstă nu se cauzează prin lege. Cumca acăsta procedere tientescă togmă la ocolirea art. XXXI din 1868 si anume la §§. 1, 2, 3 si 4 si cumca aceste — si alte asemenea casuri — involvă de regulă indicarea inselaciunii, prin urmare a unei fapte penibile, — acăstă credu ca nu trebuie sa vă mai espluie mai de aproape.

Prin cele mai de susu este hotărâtă tienută dlui procuror de statu. De vreme ce prin articululu de lege XXXI din 1868 s'a sistat restrinția usurei, este forte naturalu, ca o usura statorita in intellesul normelor din articululu citat — fia acăstă cătu de mare — nu poate fi obiectul intrevirei oficiose din partea dta.

Vei avea sa intrevini si sa urgezi in modulu celu mai energetic pedepșirea in acele casuri, in cari cumperătoriul execută pretensiunea sea in-sielandu pre debitoriu. Deocamdată insemnu, ca nesciintă de a cetăti si scrie, esploatarea din necunoscerea unei limbi, si compunerea documentelor intr'unu modu neindatinat, care ascunde cuprinsulu, suntu impregiurări, asupră căroru vei fi cu deosebită atenție. Urmăresc cu atenție purtarea advocatilor cari intrevin in afaceri scandalosă si nu intardă a-i areta camerei respective a advocatilor, pentru că sa se poată judecă, ca facută a advocatul ce-va ce contradice cu chiomarea, juramentul si cu datorințele advocatului. Aceste inordurări compun instructiunea ce o va suplini esperintă si energie d-tale. Despre casuri senguratece sa misere raporteze.

Din Bucuresci a sositu scirea ca Domnitorul a primit demisiunea ministrului de finanțe Mavrogheni, carele a pasit din cabinetu că sa poată responde fără de nici o rezerva la cele cuprinse in epistolă unui Herz cu privire la procesulu Offenheim, a cărei petratare decurge in Vienă. — Cantacuzenu a trecut dela ministeriul afacerilor publice la finanțe si in locul densului e denumit Teodor Rosetti.

Afacerea dela Podgoriti a devenit fără serișă. Conflictul intre Turcia si Muntenegru este după scire mai nouă de unu caracteru amenintător. Consulul german dela Ragusa a primit insarcinare prin telegrafu a merge la Cetigne. Scupină muntenegră avea sa decida in 18 Ianuariu n. tienută guvernului.

Suntu căteva dile, de căndu unele diuarie din Austria, interpretandu o novela data de agentia Havas, si alte diuarie că „Independentia belgică“ dela 9 Ianuariu, se occupă de eventualitatea unei resculări in Serbia, si de unu conflict ce s'ar aridă intre acăstă țări si Turcia.

Nu e este nouă de a afirma ori a desminti acestu sgomotu. De-si nu avem nici o datina spre a crede la adeverul acestor informatiuni, le la-

sâmu celu putieni in starea loru ipotetica.

Ne este inse datu a dice căte-va cuvinte despre nisice apretiari ce facu aceste organe de publicitate asupr'a noastră.

Astfeliu, unu diuariu din Pest'a, redactatu in limb'a francesa, "Corespondance hongroise" dela 9 Ianuariu, interpretandu acestu sgomotu, emite temerea, că nu cum-va si România sa se amestece in turburările său conflictale cari s'aru ivi in Serbi'a; si ca, astfelui, esistandu dejă unu tractatul de aliantia ofensiva si defensiva intre România si Serbi'a, Turci'a s'aru află avendu deodata in fatia doi inimici. Atunci diuariul din Pest'a dandu-si aerulu de a cunoscere intentiunile cabinetului vienesu, ne spune ca situatiunea s'aru agravat fără multu, si ca Austri'a aru fi silita sa intervina in ajutoriul Turciei.

Déca amu tienutu că sa vorbim de aceste temeri ipotetice si de aceste strategii martiale, a fostu numai spre a espune diuariului din Pest'a, si oricăroru alte diuarie ce l'aru putea crede, ca nu este bine că, pre basea unor combinatiuni fantastice, sa se desemne unu planu de actiune politica, ba si unu planu strategic.

România, că si Serbi'a, 'si are o esistentia propria si absolutu independenta un'a de alt'a. Nici un'a, nici alt'a nu pote fi implicata, său subordinata evenemintelor său politicei urmata in ceea-lalta tiéra. Intre Serbi'a si România a esistat, si voru esistă, sperămu, totu-déun'a, cele mai bune relatiuni de amicitia si vecinatate. Nu amu avutu nici unu interesu pâna acum că sa incheiâmu vre-unu tractat, ofensivu său defensivu, cu acesta tiéra vecina. Acestu sgomotu este o pura inventiune, respondita inca de astăveră, cându amu avutu onórea a fi visitati de principale Milanu. Comunitatea de sympathie este singur'a nostra legatura cu Serbi'a. Ea este destula spre a ne mentiené cu acesta tiéra in cele mai bune relatiuni.

Altfelui, fia-care tiéra 'si urmăza drumulu seu spre a a se desvoltă in intru si a-si mentiené drepturile sele politice asiá cum le intielege si le practica.

Se cauta inse a se face vâlva mare ca pote Turci'a sa se afle deodata in fatia cu doi inimici.

Câtu despre noi, putemu asigură pre toti strategistii si amatorii de

novele sgomotose, ca in noi Turci'a nu trebuie sa vedia nisice inimici. Noi, in raportu cu In. Pórta, nu facem decât a mentiené respectarea drepturilor noastre, si exercitiul suveranitătiei noastre, asiá cum esista dupa vechile noastre capitulatiuni si dupa tractate. Cu acésta nu se atingu de locu legaturile noastre cu I. Pórta, intru câtu si I. Pórta nu va pretinde mai multe drepturi decât ii dau tractatele; cu acésta ierasi nu se atinge in nimic'a liniscea său integritatea imperiului otomanu.

România are, din norocire, o poziune topografica asiá cum bine iera nu reu sa pote face acestui imperiu. Prin minunatul fluviu ce ne desparte de densulu, noi constituim o aperare, unu paravanu, unu bulevardu pentru Turci'a; si nici odata nu putem deviní o putere usurpatória său amintiatória ofensiva. Nici chiaru cestiunea Orientalui, intr'unu sensu rigurosu, nu ne privesee; căci, dupa natur'a reala a lucrurilor, Orientalu incepe la malulu dreptu alu Dunarei; iera noi suntemu pre malulu stângu, noi suntemu incepulumu Occidentului.

Aceste lamuriri france si precise, credemus ca potu serví nuvelistilor de diuarie spre a nu mai face confusiuni gratuite, si a inventá pericule acolo unde nu esista decât pace si legalitate.

"Press'a".

Cetim in „Le Nord“ dela 7 Decembre :

"O telegrama din Constantinopole ne-a aratatu ieri, ca raportulu comisiunei de ancheta asupr'a evenimentelor din Podgoriti'a a sositu in acesta capitala, si conchidea la mai multe condamnări cu pedepsa de mörte. Pre de alta parte, gasim in diuariile din Viena scrisori din Belgradu, prin cari se asigura ca comisarii muntenegreni plecasera din Scutari, inainte de a se fini lucrările comisiunei, protestandu contr'a relei vointie a autoritatilor turcesci si contr'a otaririlor luate, de a se impedece prin sicane de töte feliurile, descoperirea culpabililor si pedepsirea loru. Cărei'a din aceste două versiuni contradictorii trebuie a se dă credintia? Déca cea de a dôu'a va fi esacta, aru trebuí sa conchidemus din tr'ens'a ca lucrarea comisiunei de ancheta nu s'a seversitu decât in tr'unu modu fără imperfectu, ca satisfaciunea data Muntenegrului pentru crimele dela Podgoriti'a va fi de-

risoria si nu va linisci cătusi de putieni irritatiunea locuitorilor Muntenegrului, ca in consecuntia liniscea acestor tieri va remanea in starea cea mai precaria.

Din fericire, ancheta pare a fi fostu facuta int'nu modu mai completu si mai sinceru decât amu putea supune dupa scrisorile din Belgradu la care facuramu alusiune. Fără indoiela, informatiunile cuprinse in aceste corespondentie se raportă la o data relativu departa'a. Amu mentiunatu noi insine dificultătile ce intempiase la inceputu comisarii muntenegreni. Dara, in urm'a reclamatiunilor statutare presentate Portiei otomane de către representantii puterilor mari, se pare ca guvernul tarcescu a transmisu agentilor sei in Albani'a instructiuni noue prin care le recomanda proceduri mai corecte si o mai mare ingrigire de interesele statului. Ce e mai multu, unu incidentu intemplatu acum câtu-va tempu la fruntari'a Muntenegrului, a demonstratu autoritatilor otomane ca trebuie a fini câtu mai curendu cu ancheta si de a dă o grabnica satisfacere principatului. Impatienti de mersulu incetu alu instructiunei si de vedit'a rea vointia cu care se procedă in acesta impregiurare, unu óre-care numeru de muntenegreni aru fi trasu asupr'a mai multor'a din fortaretele turcesci stabilite dealungulu frontierei; s'a stabilitu apoi de chiaru autoritatatile otomane ca guvernul din Cetigne nu eră intru nimic'a amestecat in acesta afacere, si ca principalele Nicolae nu incetase de a desfasură töta energi'a cea mai laudabile, spre a oprí fereberea supusilor sei; dara eră evidentu ca chiaru principalele n'aru mai fi avutu putere a potoli acesta ferebere pentru mai multi tempi, mai alesu déca Pórta aru fi iritat'o din nou, si e incontestabilu ca tocmai acésta a facutu cându a transmisu, dupa cum se pare ca a avutu unu minutu urita intentiune, noue trupe in garnisonele marginasie cu frontiera; Muntenegrui n'aru fi lipsit de a vedé in acesta mesura o provocatiune, si incurcaturi grave erau de temutu. Ceea ce trebuia a se face pentru prevenirea unor noue incidente de acela'si feliu, eră de a se grabi cu activitate ancheta dela Scutari, alu cărei mersu incetu nejustificabilu condusese pre muntenegreni la acesta manifestare, regretabila negresitu, a nemultiamirei loru.

Credem inca a séi ca in acestu sensu s'a esprimat representantii puterilor fatia cu marele veziru, si telegram'a sosita ieri in Constantino-pole ne face sa supunem ca inteleptele loru recomandatiuni au gasit o buna primire pre lângă Husein-Avni-pasi'a.

Mai remane inca a se pune in executare conclusiunile anchetei. Pentru acésta sanctiunea Sultanului e necesaria. Mantienerea linischi la frontier'a turco-muntenegrénă e subordinata pedepsirei exemplarile a individelor recunoscute culabile de odișele masacruri dela Podgoriti'a, si insasi Turci'a e prea multu interesata la conservarea păcei in aceste părți pentru că Abdul-Aziz sa pote siova in confirmarea otarirei comisiunei. Multu tempu Pórta a potutu speră sa traga profitu din complicatiunile evitabile in acesta parte a imperiului otomau, spre a face sa prevaleze vechile sele pretensiuni ale Muntenegrului, pretensiuni cari de altmintrea nu suntu intemeiate nici pre dreptu nici pre faptu; se scie in adeveru, ca acesta tiéra mica nu se afla cătusi de putieni in conditiunile unui statu vasalu, de-si guvernul turcescu persista a-lu consideră astfelui. Totusi se pare, ca cu ocasiunea comunicatiunilor schimbate relativu la afacerea dela Podgoriti'a, ministri Sultanului s'a pututu convinge ca modulu de a vedea nu e impartasit u puterile Europei; Turci'a are dura totu interesulu de a evita complicatiuni si conflicte de natura a dă pre fatia isolarea sea complecta in ceea ce privesce modulu de privire a situatiunei Muntenegrului fatia cu imperiului otomanu, si acésta e unu motivu mai multu pentru a speră ca-si va indeplini töte conditiunile voite spre a repară cătu i stă prin putere crim'a dela Podgoriti'a. Acestu evenimentu va avea inse si o parte buna: elu a datu ocasiune puterilor europene că sa incerce fericit'a influintia a comunitătiei loru de actiune in afacerile Orientalui, si amu insistat fără adesea asupr'a utilitătiei acestei intielegeri, astfelui ca ne putem felicită de acesta confirmare data de faptei noastre.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a in 16 Ianuariu 1875. In siedint'a de adi a camerei deputatilor anuncie presiedintele intre alte

că medilociu preservativu in contra'inundatiunilor, cari se produc in urm'a unei topiri generale de zapada ori a unei ploi torrentiale, si cari aducu pagube enorme agriculturei. De aci se vede, ca creatorulu a avutu sublim'a intentiune de a restabilí ecuilibru intre venitul si consumati'a apei intocmindu padurile că sa serve de balantia, spre a nu suferi animalele si vegetalele.

Padurile suntu private, că medilociu celu mai bunu pentru purificarea aerului, mai cu séma de acidu carbonicu, produsu prin combustia si respiratia. Căci intr'unu locu liberu, cu pamentu greu si impermeabilu, ap'a n're cum sa se strecure in sinulu solului, ci ea stagnéza formandu bâlti cu miasme puturose (palude) si facendu aerulu vatematoriu pentru omu, care se inbolnavesc de friguri cu umflatur'a splinei, si chiaru de mai multe ori cu hydropisie.

Pentru aceea frigurile suntu atât'a de dese, si putem dice ból'a predominanta a tierei, dupa statistic'a medicala. Acésta stagnatiune a apei nu are locu in paduri, unde ap'a strabate prin porositatele pamentului, in lungimea radacinilor, pâna la o adenime forte mare iera prisosulu apei se consuma cu cea mai mare facilitate.

d. „Tr. Carp.“

Planet'a Vinerea, in tempuri ordinarie, este greu de vediutu; s'aru aprecia destulu de reu paralax'a sea déca aru trebuí sa se determine cându circuléza pre ceriu. Dara mesur'a cástiga multu mai multa precisiune cându planet'a se proiectéza că unu punctu negru pre disculu solaru.

Observatorii asiediatu spre polulu Nordu vedu punctulu negru proiectându-se pre disculu stralucitoriu la drépt'a, in tempu de cei ce observă la ceea-lalta estremitate a diametru lui terestru, la polulu Sudu, 'lu vediu aperându la stâng'a, absolutu intocmai cum, observându o luminare asiadiata pre o mésa, dupa cum suntemu la o estremitate său ceea-lalta a mesei, amu vedea luminarea proiectându-se pre paretele din facia la drépt'a său la stâng'a. Observatorii, cunoscându bine indepartarea loru pre globulu nostru, si notându in acelasi tempu exactu indepartarea pozitionilor succesiive a planetei pre disculu solaru, au töte elementele necesarie spre a deduce print'nu calculu simplu, distant'a Vinerei dela pamentu.

Se intielege acum pentru ce observatorii au trebuitu sa se imprascie in grupe cătu se pote de departate in amendoua emisferele; trebuia se marésca distanța loru mutuală spre a cresce print'acésta unghiurile sub

FISIÖRA.

Padurile, că midilociu de imbutatire a agriculturie.

(Fine)

Iéta ce dîce mai la vale totu acesta statistica a Moldovei, care a cumpăratu nenumerate laude in strainatate, unde ea a fostu publicata:

"Acea ce trebuie pamentului Moldovei, suntu ploile in lun'a lui Aprilie si Maiu, pentru a asigură vegetati'a câmpilor si incoltirea semintelor, o plòia său döue in lun'a lui Iunie si Iulie, apoi tempu frumosu pentru secerisii si araturi de tómna, zapada in lun'a lui Novembre, pentru a acoperi semanaturile si a le scuti de o inriurire vatematória a inghetiurilor, in fine o temperatură de iérna, care sa nu fie mai putieni dela 20° pâna la 22°, căci mai slabă ea aru atacă pometurile; iera fără zapada, unu frig fia chiaru cătu de micu, aru strică prelungindu-se, granele de tómna. Anii nemanosi, său din vre-o seceta prea mare, său din vre-o topiae de zapada prea tempurie, se calculéza obicinuitu in analele agricole, căte unul la trei."

Dara déca punem in comparatie, acele cifre din analele agricole de acum 20 de ani, vedem cu mirare ca in tempulu de fatia, anii neroditori s'a inmultit mai multu decât

indoiti, căci dupa dreptu trebuie sa-i socotim unu la siepta. Cea mai buna recolta amu avut'o la 1867, de atunci încóce, cea mai mare parte din arenădasi a seracit, si statulu din etinatatea arendilor fabulose urcate atunci, are astadi pagube enorme,

In fine, padurile mai au inca si frumós'a misiune, de a imbogăti său ingrasia pamentulu, facendulu mai bunu, celu putieni pentru cătu-va tempu, de a produce si alte plante agricole. Acésta proprietate face servicii mari in Austri'a, mai cu séma in padurile din apropiarea Vienei, unde locurile neroditoré său sterpe, se cultiva căte 40 de ani cu pinus austriacu, unu arbore care are proprietatea de a imbogăti pamentulu intr'unu gradu insemnatioru. Dupa aceea, padurile, de spini se taie din radecina si in loculu loru se cultiva alte plante agricole, in cursu de mai multi ani. Dara mai pre urma, acele locuri incepându ierasi sa nu mai rodescă, atunci ele sa prefacu din nou in paduri spini, si asiá se urmăza neincetatu, cultivandu-se pre unulu si acel'a-si locu, cându pini, cându alte plante agricole.

Prin urmare, natur'a că o adeverata mama, a asiediatu padurile cu cea mai mare intielegiune; pentru a distribui plòia preste totu anulu înparti egale, iera pre de alta a o sugere si a retiené o mare parte in sinulu seu, si cu chipulu acest'a, de a servir

petitiuni rogarea comitatului Cosiognei si a cetăției Leutchau pentru colonisarea maghiarilor bucovineni în pământul Ungariei, care impreuna cu cele-lalte petitiuni se transpun la comisiunea petitiunaria.

Se da expresiune de condolenția la protocolu pentru mórtea celui mai bătrân membru alu casei reprezentative, Gabrieli Elek, care a reposat la 15 c. în etate de 76 ani.

Presedintele anuncie, ca deputatul Csipkés fiindu morbosu de spiritu este dusu in cas'a nebunilor din Sabiu, de unde a sositu la presidiul unu atestu dela medicul, care constată ca numitul deputat intr'adeveru este smintit de fire si de aceea i se dă la propunerea presedintelui concediu pre tempu nedeterminatu.

Se substernu inca unele petitiuni private si dupa acést'a interpeléza

Al. Trifunácz pre ministrul de instructiune publica, ca ce motivu l'a indemnătu sa propuna Majestăției Sele închiderea gimnasielor din Turoczi-Szt.-Martonu si din Znyo-Várallja?

Interpelatiunea se da ministrului. P. Moricz doresce sa interpelez pre ministrul presedinte si prin trensulu pre intregu guvernul in afacerea bancei.

Oratorul arăta mai întâi, ca înființarea unei bance naționali unguresci independente este de neaperata trebuinta cu privire la administratiunea financiale corecta si neconturbata a Ungariei, care fiindu unu statu agricol are lipsa de innoirea creditului din anu in anu. Dăoue tertialită din veniturile statului se incassă dupa secere, in a dăou'a diumetate a anului, pre cându partea cea mare a erogatorului cade pre diumetatea dintâi a anului.

Considerandu, nu interesele statului ci interesele însemnate ale industriei si comerciului si faptulu, ca individi demni de creditu nu capeta unu creditu mai estinu, trebuie sa admitemu, ca acesti'a suferu mari daune

cari eră sa se privescă punctulu negru; ei au mai adeptatu apoi anume stațiuni, pentru ca acestea trebuiau sa prezinte o condițiune esențiala; trebui'a sa fie dăua in tempulu trecerei, ceea ce n'are locu pretotindene. Apoi, inmultiindu-se stațiunile, se mariau sortii de reusita. Se putea intemplă sa plouă intr'unu punctu si sa fia frumosu la căte-va sute de poste mai departe. In fine, de si fenomenul nu durează de cătă căte-va óre, misionarii trebuie sa stea luni intregi la postulu loru. Pentru că calculul sa fia esactu, amu vediutu ca eră indispensabilu sa se cunoșca riguros distanța de separatiune intre stațiunile Nordului si a Sudului; adeca positiunile loru, lungimea, latimea. Dara, spre a avé esactu o lungime, e necesaru sa se observe celu pucinu trei luni trecerea lunei la meridianul locului.

In secolulu din urma instrumentele astronomice nu permiteau sa se mesure unghiurile cu destula precisiune. Astfel Halley substituise la mesur'a unghiurilor ceea ce eră totu un'a, durat'a trecerii Vinerei dreptu discu. Din diferint'a duratelor de trecere observate la stațiunile extreme, conchide paralacs'a.

Modulu de operatiune intrebuinitat la 1761 si 1769 a presentat dificultăti neprevideute. E fără dificul de a spune căndu intra planet'a pre discu si căndu iesa, si prin urmare de a precisă órele. In momentulu contactului se formăza intre discu si planeta unu felu de picatura, totu asemene si la esire. Nu se pote spune exactu căndu astrul atinge in realitate sórele. Acestu fenomenu lasa multa nehotarire asupr'a momentului intrării. In fine se scie de cătă-va anca conturul sărelui nu este stabilu; se produc in elu denivelatiuni, umfla-

pieriindu o parte considerabila din venitele loru. Acum cându voim sa regulăm relatiunile noastre de creditu, sa usiurăm administratiunea nostra financiala, sa restabilim ecuilibrul in bugetul statului, trebuie sa scie ti'er'a, ca are guvernul unu programu in cestiunea bancei si voiesce sa rezolveze acést'a intrebare relevanta definitivu?

Ci inainte de tóte interpelatiunea acést'a devine însemnata prin impregiurarea, ca privilegiul bancei naționale, care in fapta numai singura are dreptul de a emite note in ti'er'a nostra, espira in anulu viitoru si conformu unui paragrafu din actulu bancei acestu tratatu, déca nu se va anunța in acestu anu, va remané in valore si de ací inainte.

Mai interesanta devine interpelatiunea prin momentulu, ca opinionea publica a tierei fără distingere de partida cere înființarea unei bance unguresci independente. Acést'a intr'adeveru nu este o intrebare de partida, ci o trebuinta generale nedelaturavera.

Fiindu ca acum nu discutâmu cestiunea bancei eu nu voi vorbi despre mediile si modalitătile înființării ei, va veni tempulu si ocașia cându voi sa-mi desfăsiu parerile mele in acestu respectu, totu si cauta sa observu contr'a a dóue pareri gresite.

Dincolo de Lait'a, cu deosebire pres'a de dì, arăta, ca înființarea unei bance unguresci independente e contr'a intereselor poporului din Austria. Cine a urmarit cu atenție dezvoltarea-economica si financiala a ambelor state s'a potutu convinge, ca interesele Austriei si Ungariei in privit'a bancei nu se contradicu. Spre confirmarea acestei assertiuni amintescu numai dóue fapte: banii cei multi de metalu ce au incursu in monarhia in 1867 si 1868 in urm'a recoltelor bogate pentru productele ungarie, a indreptat valut'a austriaca intr'o mesura, cătă acea nu se potu altera nici chiaru prin o criza finan-

turi cari ierăsi potu insielă asupr'a momentului realu a contactului. Pentru aceste cuvinte este permisa intrebarea, déca metod'a lui Halley da totu ce a promisu.

Astadi se posedu instrumente ce dau unghiuile aproape la o diecime de secunda. Observatorii germani au leparat metoda lui Halley si preferă a deduce paralacs'a din mesurile unghiuilarie, ceea ce permite a nu se multiamănumai cu observatiunile de intrare si de esire a astrului si inmultiesce sortii de succesu. Americanii au combinat unu modu cu totulu deosebitu de determinatiune si instrumente potrivite cu ea. Anglesii au remas naturalmente fideli metodei anglese, adoptându cu titlu auxiliaru mesurile eliometrice.

In Francia s'a primitu mai întâi metoda lui Halley, dara servindu-se cu lunele destulu de mari si pre cătă se pote de perfecte, cu deschidetura de o centimetru, spre a evită fenomenul picaturei negre.

In fine, că modu de observatiune complimentar, s'a decisu a se face usu de fotografie, unu progresu realu dupa parerea nostra. Metod'a a fostu propusa astronomilor de unu francesu, D. Faye, la 1852. Cu fotografie se conservă totu-déun'a o urma a fenomenului; observatiunea persista si este automatica; este independenta de turburarea său de ilusiunile astronomului. Fenomenul se ficsăza, si se pote studia in voie. Aparatele au fotografiatu din momentu in momentu pre Venerea pre disculu solaru, si mesurile se voru luă in urma in linisce. Americanii au aplicat metoda in mare; au construitu lunete fotografice lungi de 40 picioare, dupa unu principiu indicat de unu altu francesu, colonelulu de geniu Laussedat. Astronomii francesi au incercat unu nou aparatu

ciale mare, prin suspendarea actei de banca si nici chiaru prin notele ce le-a emittat banc'a naționale fără de a le acoperi cu metalu.

Alu doilea faptu e, ca dupa pusătirea cea mare provocata prin criza bursei, de care au suferit ambele tieri, si in Austria se astepta si se astăpta inca imbunatatirea stărilor dela o recolta buna in Ungaria. Neavandu Ungaria o recolta buna calităatile comerei lui si a banilor au crescutu de o potriva in Ungaria si in Austria.

Interesulu principalu alu poporului din Austria consiste intr'aceea, că economulu ungaru sa capete bani estini, cu cari sa-si pote desvoltă agricultur'a sea si sa produca mai estinu. Cu deosebire este si interesulu industrialilor si comerciantilor austriaci, că cetățenii din Ungaria sa aiba bani cătă se pote mai multi pentru că sa pote cumperă si plată mai bine articulii loru de industria, cari au tergul loru celu mai însemnatu in Ungaria.

Este celu mai mare interesu alu casei domnitoriei, că Ungaria sa faca progresu materialu fiindu ca Ungaria este tesaurul celu mai pretiosu pentru cas'a domnitoriei, de care este legatul viitorulu acestei'a intre tote impregiurările.

Dara este si in interesulu bine intielesu alu actiunilor dela banc'a austriaca sa înființeze o banca independenta in Ungaria, pentru ca fără de acést'a ei nu-si voru poté continua negoziul loru pre venitoriu aici si aici potu sa traga folosu mai multu că ori unde dupa banii loru.

A dăou'a parere necorecta se manifestă intr'aceea, ca se condamna necondiționat banc'a naționala austriaca ca nici inainte nici dupa criza n'a corespusu datorintei sele si nu s'a grabit sa satisfaca trebuintele Ungariei, cu unu cuventu esiste in general care antipatia cătra banc'a naționala din Austria.

Eu, on. Casa, că omu privatu nu m'amu indreptat nici odata cătra

banc'a naționala, dara amu observat de ani incóce purcederea ei si in consint'a nepreocupatiunei mele mi radicu cuventul contra aceloru pareri gresite.

Banc'a naționala n'a avutu si n'are pusetiune naționala la noi si cumca Ungaria pote intemeia o banca de note s'a relevat adeseori in parlamentu, in anchet'a bancei fără distingere de partida si de ací urmează de sine, ca si banc'a n'are indatoriri legali către Ungaria si deca banc'a nu corespunde dorintelor generali vin'a este de a se caută in schimbarea guvernului, cari n'au resolvit cestiunea bancei. Si despre aceea sum convinsu, ca intre impregiurările faptice s'ar fi potutu consideră interesele ungarie mai bine inainte de sistarea actei de banca.

Banc'a naționala si-a inceputu lucrările sele la 1817 si 1818 cu unu capitalu modestu si a luat mari indatoriri asupr'a sea si de-si la inceputu nu corespunde tuturor pretensiunilor de soliditate, totusi prin intelepciune si purcedere circumspecta fondulu ei de metalu se urcă la 140 milioane, pre căndu fondulu de rezerva trecu preste maximu si acum este in stare sa înființeze in Ungaria o banca independenta de note. Acést'a s'ar putea face pre cale pacifica. Motivele cari pretind că pertractările cu banc'a naționala sa se pună cătă mai curendu in lucrare suntu aceste:

I Pentru că nesuccedandu sa venim in chiaru cu banc'a naționala in privint'a înființării unei bance de note unguresci de note cu fondu si directiune deosebita, sa avem tempu a contracta cu altii înființarea unei bance de bilete.

2. Mi aducu a minte de tempulu, căndu ni se dicea cu ocazia votării drumurilor ferate, ca de nu vomu vota nu vomu avea drumuri de feru, imprumuturi si va intreni insolventi'a. Ni s'a apromisut, ca filiala bancei din Pest'a se va straformă intr'o banca independenta.

de 8,57 sec. Leon Foucauld obtinește, prin vitez'a luminei, 886 sec. d. Le Verrier, prin studiul analiticu a perturbatiunilor planetelor, a gasit ca său trebuie sa se mai marăca paralac's, său mass'a pamentului. Dara mass'a său paralac's? acést'a va spune-o trecerea din 26 Novembre. Aceste metode prezinta déjà o exactitate foarte mare. Pentru că nouă determinatiune directa ce s'a facut la 26 Novembre sa fia in realitate utila, trebuie sa atinga o aproximatiune mai mare. Este indispensabil că astronomulu sa pote respunde cu o precisiune corespundetoria cu $\frac{1}{100}$ dintr'o secunda de arcu, său cu $\frac{1}{100}$ parte din valore totala a paralacsei. Atunci se va avea adeverat'a distantia a sărelui dela pamentu cu minus 50,000 leghe.

Trecerea din 1882 va servi de controlu. Se speră ca se va capăta o aproximatiune de $\frac{1}{100}$ cu instrumentele actuale si mesurile fotografice. Pentru departarea dintre observatorie din Japonu si din Saint-Paul, schimbarea din locu a planetei pre o fotografie a sărelui de 20 centimetru va fi de 3 milimetru. Cu o lupa se pote mesura acesta departare cu aproape 0,01 m. m; se va avea deci paralac's Venerii cu $\frac{1}{300}$ aproape si aceea a sărelui, care este de 4 ori mai mica, cu $\frac{1}{1200}$ aproape. Astfel solutiunea aru fi definitiva, o solutiune ce aru face onore secolului nostru.

Trebuie sa limităm ací aceste consideratiuni foarte scurte, si cu tóte aceste dejá prea lungi. Nu era de prisosu, credem, a aretă marimea intreprinderei urmarite in comunu de principalele guverne a globului si spectacolul atâtotoru ómeni neinteresati ce se dovorțea pentru amorul scîntiei si a unui exemplu salutariu.

V. C.

H. Parv.

Fiindu cestiunea bancei de unu caracteru patrioticu si de interesu generalu, si fiindu ca acum ni se da oca-siunea, intrebu basandu-me pre teme-urile desfesiurate mai susu:

1. Are guvernulu de cugetu sa incépa fără amanare discussiunile in tréba bancei?

2. Are de cugetu sa substérna inca in sesiunea acést'a unu proiectu de lege pentru infintiarea unei bance unguresci independente si déca se voru ivi greutăti neprevideute sa lege po-sitiunea ei de infintiarea unei bance unguresci de note?

Presedintele: Interpelatiunea se va dă ministrului de finanțe (Ghyczy: Ea este indreptata către ministrului presedinte).

Adam Lazar interpeléza pre ministrului de justitia, de este aplecatu sa substérna unu proiectu de lege despre regularea posessiunei in Transilvania?

Urméza la ordinea dilei cetirea a trei' si primirea proiectelor de ieri.

Alu doilea obiectu la ordinea dilei este discussiunea asupr'a petitiunilor din list'a 58. Petitiunea cetătiei Czegled pentru sistarea institutiunei camerei comerciale se transpune ministrului de comerciu spre raportare.

Celu din urma obiectu e discussiunea despre raportulu comisiunei pentru revisiunea compturilor, care avea sa esamineze socotelele comisiunei economice a casei representative.

Refer. Földváry afia socotelele in ordine si propune sa se dea raportulu la comisiunea economică cu adaugerea sa tienă strictu principiulu crutării.

Majoros critica aspru contulu erogatiunilor; presedintele lu face atentu sa nu vateme, dupa aceea arata la fia-care postu defecte si propune, sa se purcăda mai crutătoriu la erogate, sa se reduca oficialii si servitorii si tipariturile sa se faca pre calea concurrentiei.

Harkanyi replica, ca comisiunea nu se pote privi de foru superrevisionari si nu pote detailă lucrulu pâna acolo, caci s'aru aduce o confusiune si comisiunea nu-si va ajunge scopulu.

Se incinge dupa ce dechiara bar. Simonyi tote insinuările aduse de Majoros nefundate o polemica mai multu personale, la care iau parte Majoros, Rado, Paczolay, Madarasz si A. Pulszky, cari toti respingu invini-rile lui Majoros. Urmandu votarea se respingu tote propunerile si cas'a n'a adusu astadi nici unu conclusu.

Cas'a ablegatilor din senatulu imperialu si-a inceputu activitatea sea in 20 Ianuariu. In diu'a acea s'au adunatu cluburile pentru a discută objectele ce voru veni la ordinea dilei.

Pusetiunea Ungariei ocupa seriosu pre politicii normativi din Austri'a. Asia „N. Fr. Pr.“ in nr. 3733, de Dumineca, intre altele scrie:

Afacerile unguresci pentru a ceea provoca unu interesu atât de mare, pentru ca in acelea nu este de a se privi numai intrebarea financiară, ci intrég'a si marea intrebare de constitutiune a Austriei se radica ameniintandu. Dela venirea coronei ungare sub cas'a habsburgica istoria referintelor Ungariei fatia cu tierile ereditarie este istoria luptei pentru o forma cătu se pote mai buna a impreunării ambelor complexe de tieri intr'unu imperiu, care s'aru poté ocârmui politicesce. Generatiunea de a vediutu döue incercări, pentru afila rea formezi cei adeverate, aceea din anula 1848 si cea din 1867. . . . Acum cu privire la confusiunea finanziaria, care predomină Ungari'a vrea caracterul celu definitiv sa faca locu ierasi celu provisoricu, acum totu vrea a se pune ierasi in intrebare. Intre-

barea finanziaria prelunga o vointia buna se pote résolve, intrebarea de constitutiune ascunde in sine cele mai infricosiate lupte. Acum partid'a de constitutiune a trecutu prin destule lupte de acestu felu; ca s'a abatutu in urma la dualismu si că apartenatoria de acesta forma a devenit conservativa. Partid'a de constitutiune voiesce sustinere acestei forme de statu, pentru ca ea prevede struncinaturile, casualitătile si periculele ce suntu impreunate cu o lupta de constitutiune. Dualismulu s'a nascutu prin contractulu, ce l'au incheiatu ambele jumetăti din imperiu laolalta, despre drepturile, datorintele si prestatiiile bilaterale. Aceste datorintie trebuesc facute, fără că o parte sa fia silita a exercia sila fatia cu ceea-Jalta parte. In momentul cându implinirea acestor datorintie se pune in intrebare si prestatiiunea se suspinde séu devine pericolosa, atunci este si dualismulu nimicu, si pentru referintele ce au ambele jumetăti din imperiu laolalta voru nisú forme noue spre a ajunge la valoare . . . Dupa cum va esi votului dietei unguresci, va insemnă atât'a, ca voiesce Ungari'a sa solveze pretiul stipulat in 1867 pentru esistint'a de sine, séu nu voiesce. Ce se va intemplă in casulu din urma nu este siguru; siguru este numai, ca cu contractulu de complanare töte formele comune de statu se clatina."

De asemenea foile clericale, federalistice si feudale avendu in vedere simptomele din Ungari'a dicu ca esistint'a mai departe a dualismului este o imposibilitate. Polonii se pare, ca inca suntu de acesta parere. Organulu din Cracovia alu nobilimei poloneze „Czas“ vorbesce intr'unu articolu lungu despre situatiunea Ungariei si vine la conclusiunea, ca o criza este neincunguriabila, la care nu este vorba nici de afacerile cehice séu poloneze, nici de o urmare noua a legilor confesiunale, ci e vorba de dualismu, care si-a perduto dejă tota puterea de vietă."

Varietăți.

* Recrutatiunea de estu timpu va avea locu pentru cerculu de asentare Ocn'a in 6, pentru Sabiu in 8 si 9, pentru cerculu Salistei in 10 si 11, pentru alu Resinarilor si Cristianului in 12, 13, si 15 si pentru cerculu Vulperului si alu Cisnadiei in 16, 17 si 18 Martiu 1875.

* Constituirea camerei advocatilor din Sabiu. Dumineca in 17 l. c. s'a constituitu camera' advocatilor apartenatorilor de tribunale din Sabiu, Mediasu si Sighișor'a. Din 54 advocați, cari au fostu invitati, se infatisara 31, intre acesti'a cei mai multi au fostu advocați din Sabiu, dupa aceea au fostu din Mediasu domnii: Dr. Kein, Zikeli si Dr. Max. Krauss, din Sighișor'a: domnii. Iosefu Klöss si Carl Roth; din Rupea (Cohalmu) d-lu Eduard Capesius, din Mercurea d-lu Dr. Löw.

La 11 ore inainte de amédi a fostu invitatu presedintele tribunalului de aici, baronulu Fillenbaum, prin o deputatiune de trei, care deschide adunarea prin o seurta vorbire. Advocatulu Dr. Brukner i-a multiamit domnului presedinte in numele seu si alu colegilor sei, pentru ostenelele sele cele pline de succesu pentru intemeierea unei camerei advocatiale cu sedint'a in Sabiu.

Dupa aceea a luat presidiulu celu mai betrânu advocați, Eduard Capesius, si s'a pasit u alegerea functiunilor si a comitetului. Au fostu alesi cu majoritate eclatanta: Dr. Wilhelm Brukner presedinte alu camerei advocatilor, Carl de Kis de v.-presedinte, Dr. Nemes de secretariu, Dr. Moess casariu, Victoru Sill de procuror.

Ca membrii ordinari ai comitetului au fostu alesi: Iosif Bacon (Sighișor'a) Dr.

Kein (Mediasu) Iosefu Roth (Sebesiu) Eduard de Larcher, Friederich Schneider, Gustav Henrich, Dr. Racuciu si Dr. Borcea.

Că membrii suplenti s'au desemnatu: Dr. Carl Conrad; Heinrich Melas (Sighișor'a) Dr. Löw (Mercurea) si Nicolau Agotha. Dupa seversirea actului de alegere au luat presidiulu advocatulu de Kis (de óre ce Brukner murindu tocmai intr'aceea, cumanus'o (Stohandl) au fostu chiamati indata din adunare) Kis multiemesce si in numele lui Brukner adunării pentru increderea ce a dat'o adunarea celor alesi.

Dupa amédi la 4 ore a t'enu tu comitetulu o sedintia pentru că sa verifice decretale si credintiunalele membrilor esterni ai camerei advocatilor si hotarescu unu terminu de 15 dile pentru advocați, cari inca nu s'au anuntat la camera, spre predarea decretelor.

La 2 ore dupa amédi se adunara membrii camerei advocatiale in hotelulu „Neurirher“ la unu prândiu serbatorescu, unde tienera de toaste parte oficiale parte ne oficiale n'a lipsit.

Constituirea camerei advocatilor din Clusiu s'a int'implatu totu in 17 l. c. —

Constituirea camerei advocatilor din Muresiu-Osiorheiu s'a orenduitu pre 6 Februarie a. c.

* Unele date de contributiune. Dupa unu conspectu oficiosu prescrierea de dare si a restantelor pentru cuartalulu alu treile din anulu 1874 a fostu pentru fundulu regiu 1,099,363 fl. 29 cr. Din acesta suma s'a solvitu pâna la finele acelui cuartalu sum'a de 559,929, remanendu deci o restanta de acoperit u 530,558 fl. 29 cr. Cu ocaziunea descoperirrei acelora date nefavorabili se provoca populatiunea amintitului tienutu la o mai punctuala implinire a datorintie sele in asta privintia, cu atât'a mai multu, ca pentru platitorii de dare nepunctuali resulta intre alte rele si acel'a ca daca aceia nu si-ar' fi solvitu darea intréga pe anulu 1874, nu se voru percepe in liste stabilii de alegatori — pentru dieta.

* **Bibliografia.** A esitu de sub tipariu: „Limb'a materna in Institutele pedagogice si clasele poporale romane de Dr. Ilarionu Puscariu protos. si prof. la Inst. archidiecesanu teol. pedagogicu.

* Violare de frontarii demintita. Nu demultu au adusu foile publice scirea despre o noua violare a frontarielor din partea Romaniei la Mehadia, in urm'a acestoru sciri s'au si tramis la loculu numit u despartimentu de infanteria si cavaleria spre a pune capetu atacurilor mai departe. Acum unu granitieriu raportaza „Albinei“ ca totu sgomotulu se reduce la o impregiurare de totu neinsemnata si anume, o societate de venatori, ce urmarea unu ursu, dupa care pusease, — pote din nebogare de séma a trecutu preste granitia. Asa ce-va a venit u si pâna acum inainte, fără că sa bata cine-va alarma si sa se faca ridiculu in ochii poporului.

* Ateneulu romanu. Inauguratiunea conferintelor publice pre an. 1874—1875 s'a facutu la 15/28 Dec. a. c. Acesta societate instructiva si delectatoria si urmărica lucrările sele cu perseverantia. I. uramu succesulu celu mai splendidu.

* Unu episcopu sub acus'a de ucidere. Se scrie foieci francesc „Gironde“: Episcopu din Urgel, in Cataloni'a se afla de doi ani sub acus'a de ucidere, ce aru fi comis'o acest'a in persón'a unui preotu tineru, alu căruia cadavrui ciungarit u aflatu intr'o pivnitia a palatului episcopal; siedint'a aru trebui sa se faca in contumaciam. Materialulu de cercetare se afla de 6 luni la tribunalulu supremu, la Mansignor Cixal, vinovatulu că domitoriu bisericescu nu se supune. Membru acestui tribunalu s'au scarbitu pâna aici de scandalulu acestui procesu. Aceusatulu nu se afla in puterea judecatoriei elu e in castrele lui Don Carlos; acest'a

inse nu scusa nici de cătu procedur'a cea crutatiora. Presedintele judecatoriei s'aru fi esprimatu: „Acestu procesu va fi unul din cele mai marsiave scandale ale secolui nostru; suntu părți in trensul, cari revoca cele mai obscure scene ale incusitiei si ale evului mediu.

* (Teatru romanu) Trup'a teatrală din Ploiești sub directiunea dlui G. Popescu, care a sositu in dilele acestei in medilocul nostru, va dă de séra prim'a representantiune: tieganii din tiéra séu mirés'a nebuna, comedie naționale cu cântece in 2 acte, si cuiulu in parete comedie originale intr'unu actu. Sperâmu ca publicul nostru care totu-déun'a a sprinuitu art'a româna, va intempiu cu bunavointia sea si pre junele nostru artisti de prestre Carpati, care n'au crutat ostenele si tempu pentru a ne face o petrecere spirituale. Dorim succesulu celu mai bunu.

Raportu comercial.

Sabiul 22 Ianuariu n. Grâu 4 fl. 53 xr. frumos 4 fl. 27 xr. mestecat, 4 fl. — xr. enalit, infer; secar'a 3 fl. 13 xr. pâna 2 fl. 73; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 60 pâna 1 fl. 33 xr.; cuciuru (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartof 1 fl. 33 xr. galéta austriaca.

Cânepe'a — fl. maj'a.

Linte 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenn legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr., maj'a.

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.

Carne de vita 18—20 cr. p., de porc 28 xr. Ursore 79 xr. pâna la 1 fl. 20 cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 11/23 Ianuariu 1875.	
Metalicele 5%	70 —
Imprumutul nationalu 5% (argintu)	75 45
Imprumutul de statu din 1860 . . .	111 50
Actiuni de banca	952 —
Actiuni de creditu	225 50
London	111 10
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	78 —
" " " Temisiorene	76 75
" " " Ardeleani	75 70
" " " Croato-slavone	80 —
Argintu	105 50
Galbinu	5 25 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	8 90

Concursu.

Devenindu vacanta parochia gr. or. Lătureni (Salciu'a de susu) protopresbiteratul Lupșiei, pre bas'a parintesci concesiuni cons. ddtu 28/11 Nr. cons. 11171743[B. 1874, pentru ocuparea acestei se escrue concursu pâna la 30 Ianuariu 1875, cându va fi totu-odata si alegerea.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu:

1. O jumetate de ferd. mica de căte o casa
2. O dî de claca dela o casa.
3. Folosint'a cimitirului cu pomi cu totu.
4. Stol'a usuata si pâna aci.
- Doritorii de a ocupă acestă statinu, au de a-si tramite petitiunile loru instruite in sensulu Stat. nostru org. la subsrisulu pâna la terminul susu disu. — Offenba'a in 16 Decembrie 1874.

In contilegere cu comitetulu parochiale.

Ioanu Danciu

Adm. protop,

(3—3)

Nr. 150/1874.

E d i c t u.

Pre basea cererii Marii Carsiovet din Seliste, prez. astazi barbatulu acelui Ioanu Vervoreu totu din Seliste, prebegitul de tempu mai indelungat fără de a se sci loculu petrecerei lui, se provoca prin acésta, că in terminu de unu anu si anume pâna la 1 Ianuariu 1876 cu atât'u mai vertosu sa se presentze inaintea forului matrimoniale subsrisu, cu cătu la din contra in objectulu din cestiune se va urmă dupa prescrierea canonica, si in absența acelui. Sabiu 19/31 Decembrie 1874.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopresb. tractului Sabiu I.

3—3